

Riksdagens protokoll

2009/10:7

Tisdagen den 29 september

Kl. 13.00 – 13.27

Protokoll
2009/10:7

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 21 september.

2 § Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade att *Stefan Attefall* (kd) avsagt sig uppdraget som suppleant i Utrikesnämnden.

Kammaren biföll denna avsägelse.

3 § Anmälan om kompletteringsval till Utrikesnämnden

Förste vice talmannen meddelade att Kristdemokraternas riksdagsgrupp på grund av uppkomna vakanser anmält *Stefan Attefall* som ledamot i Utrikesnämnden och *Holger Gustafsson* som suppleant i Utrikesnämnden.

Förste vice talmannen förklarade valda till

ledamot i Utrikesnämnden

Stefan Attefall (kd)

suppleant i Utrikesnämnden

Holger Gustafsson (kd)

4 § Meddelande om val

Förste vice talmannen meddelade att *onsdagen den 30 september* skulle val till Nordiska rådets svenska delegation äga rum.

5 § Meddelande om frågestund

Förste vice talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 1 oktober kl. 14.00* skulle frågor besvaras av statsminister Fredrik Reinfeldt (m).

6 § Meddelande om frågestunder hösten 2009

Förste vice talmannen meddelade att ett meddelande om höstens frågestunder hade delats ut till kammarens ledamöter.

7 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2009/10:1

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:1 Statens ansvar för Malmfälten
av Karin Åström (s)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 1 oktober 2009.

Skälet till dröjsmålet är nationella samt utrikes resor.

Stockholm den 23 september 2009

Näringsdepartementet

Maud Olofsson (c)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2009/10:2

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:2 Bilprotektionismens hot mot svensk fordonsindustri och EU:s inre marknad
av Carl B Hamilton (fp)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 23 oktober 2009.

Skälet till dröjsmålet är nationella samt utrikes resor.

Stockholm den 23 september 2009

Näringsdepartementet

Maud Olofsson (c)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:6 Åtaganden i Baltic Sea Action Plan
av Jacob Johnson (v)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 23 oktober 2009. Miljöministern har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 17 september 2009

Miljödepartementet

Andreas Carlgren (c)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

8 § Svar på interpellation 2009/10:3 om de småskaliga jordbruken

Svar på interpellation

Anf. 1 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Carina Adolfsson Elgestam har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att möjliggöra ett småskaligt jordbruk även i framtiden liksom vilka åtgärder jag avser att vidta för att möjliggöra ett öppet och levande jordbrukslandskap.

De värden som det småskaliga jordbruket representerar är viktiga för mig och många andra. Dessa jordbruk återfinns ofta i områden som mina egna hemtrakter i Småland. Här ger människor på landsbygden liv till bygderna, brukandet av marken håller landskapet öppet. Detta ger glädje till oss som bor där men utgör också en viktig förutsättning för ett attraktivt landskap och för turism. Att göra landsbygden attraktiv för många ökar möjligheten till en bra service, vilket i sin tur ger goda förutsättningar för bygderna att fortsätta leva. Detta är bra för hela Sverige. Vår politik syftar till att bruka marken på ett hållbart sätt, bruka utan att förbruka.

Sverige har ett landsbygdsprogram som värnar levande landsbygder. Här hittar vi just det som Carina efterfrågar – insatser för jordbruk, såväl för det småskaliga som för större jordbruk. Fokus ligger på möjligheter till utveckling av levande landsbygder. Detta är förutsättningarna för utveckling av nyföretagande, nya affärsidéer och verksamheter och därmed nya arbetstillfällen som vi vill ta fasta på och stimulera. Här finns insatser för mat med mervärden till exempel kopplade till småskalig livsmedelsförädling och måltidsupplevelser för att stärka och utveckla Sverige som matland. Vi vill att företag ska bli långsiktigt hållbara och fortsatt kunna verka för, och på, en levande landsbygd i alla olika delar av landet. Företagen kan diversifiera sin verksamhet och därmed skaffa fler ben att stå på, finnas kvar och bidra till våra levande bygder.

Ett öppet och levande jordbrukslandskap är ofta en viktig faktor för att människor ska vilja bo på eller besöka landsbygden. Inom landsbygdsprogrammet stöder vi just insatser som bidrar till ett öppet och levande landskap. Landsbygdsprogrammet är ett av våra främsta verktyg för att uppnå de av riksdagen fastlagda miljömålen. Syftet är bland annat att upprätthålla de natur- och kulturvärden som är beroende av en hävd

av marken. Här har småskaliga såväl som större jordbruk möjlighet att erhålla ersättning för att bevara den biologiska mångfalden och kulturmiljövärden i odlingslandskapet. Storleken på företagen är inte avgörande.

En stor ändring av landsbygdsprogrammet, som vi för närvarande förhandlar med kommissionen om, är användningen av de så kallade modulerade medlen i programmet. Genom att omfördela medel från jordbrukspolitikens första till dess andra pelare kan vi ytterligare förstärka insatserna för landsbygden. De modulerade medlen kommer att riktas mot insatser för att möta och mota klimatförändringar samt att producera förnybar energi. De areella näringarna har en nyckelroll i Sveriges framtida energiproduktion. Detta vill vi stimulera med hjälp av modulerade medel. Medlen kommer också att användas för insatser för att förbättra vattenkvaliteten, vilket är en mycket angelägen fråga. Dessutom kommer vi att göra kraftfulla insatser för att bevara ängs- och betesmarkerna i våra mest värdefulla marker.

Regeringens politik syftar till att skapa fler jobb genom att bland annat stärka företagandet. Generella skattesänkningar och riktade småföretagarinsatser gynnar företagandet i hela landet.

Sammantaget anser jag att den generella näringspolitiken, jordbrukspolitikerna och dess landsbygdsprogram bidrar till att såväl småskaliga som större företag kan finnas och fortsätta utvecklas, till gagn för ett öppet och levande jordbrukslandskap som vi alla får del av.

Anf. 2 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Herr talman! Tack för svaret, jordbruksministern! När jag har tagit del av svaret och funderat lite på vad jordbruksministern egentligen menar har jag blivit lite konfunderad och hoppas att här kanske få lite tydligare svar.

Min fråga handlar i grund och botten om de förändringar som planeras angående gårdsstödet. Förslaget är att man under innevarande framförhandlade period, från 2007 fram till 2013, ska lämna möjligheten till stöd för 0,3 hektar mark. I stället får man inte det här stödet förrän storleken är 4 hektar. Därav är jag lite konfunderad över svaret.

Vi kan vara helt överens om att det är viktigt att vi har ett småskaligt jordbruk och att vi har småföretagare. Så långt kan vi vara fullständigt överens. Däremot står jag frågande när man så drastiskt förändrar reglerna under pågående period, med hänvisning till – vad jag har kunnat läsa mig till i alla fall – att regelverket är så krångligt och att ansökningarna från de små har så många fel, och tar bort gårdsstödet för de allra minsta, de som inte har så mycket mark. I stället för att sätta in resurser för att delvis hjälpa dem med regelverket om det är krångligt tar man bort ersättningen. Då har man ju löst problemet med de allra minsta. Det känns lite märkligt att inte stötta småföretagen.

Det som också känns lite konstigt i det här sammanhanget är att syftet med gårdsstödet är att hålla livsmedelspriserna nere. I en tid när livsmedelspriserna stiger känns det ännu mer konstigt att gå in mitt under den avtalade perioden och göra de här förändringarna, allra helst om det i grund och botten är så att den lilla, enskilda lantbrukaren, småföretagaren, har gjort så gott han eller hon har kunnat när det gäller regelverket.

Det blir så himla konstigt, jordbruksministern. Jordbruksministern sade i sitt svar att han stöder småskaligt jordbruk samtidigt som han drar åt snaran för de allra minsta. Låt oss titta på Småland och Kronobergs län – vårt hemlän. Det handlar om cirka tio drabbade småbrukare. Det är kanske inte så många företag, men för var och en av de tio småföretagarna är varje möjlighet till inkomst betydelsefull. Visst drar man åt snaran hårdare för den lilla företagaren.

I mångt och mycket handlar det om att kvinnliga företagare får stryka på foten, exempelvis de som jobbar med hästavel. Visst är de med och bidrar till ett öppet landskap. Varför ska snaran dras åt för dem – allra helst om de följer regelverket? Det kan bli lite fel på vägen, men det är kanske för att det är krångliga regler. Varför förändras i så fall inte regelverket? Om det är något som den borgerliga regeringen har uttalat med mycket pompa och ståt så är det att det ska bli enklare administration. Det har det tydligen inte blivit för gårdsstödet.

Anf. 3 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Carina Adolfsson Elgestam tog upp två frågor i sin kommentar till mitt interpellationssvar. Det gällde dels frågan om varför vi sätter en arealgräns på möjligheten att få så kallat gårdsstöd, dels frågan om hur regler och liknande utformas. Jag ska ta upp båda frågorna.

Låt mig konstatera att ett skäl till att vi har en arealgräns för erhållande av gårdsstöd är att många mindre arealer inte brukas av gårdsägaren. Man låser på så sätt in mark som inte kommer den aktive jordbrukaren i området till del. Detta är ett reellt och stort problem i stora delar av landet. Med borttagandet av möjligheten att erhålla gårdsstöd för de mindre arealerna frigörs mark som är nödvändig för den som har ett lite större jordbruksföretag. Marken kommer på så sätt in i produktionen och bidrar till att det blir fler jobb i aktuellt område.

Ett annat skäl är att kostnaden för att administrera stöden uppgår till i runda tal 3 000 kronor. Enligt min uppfattning bör det vara en betydande skillnad mellan erhållet stöd och de administrativa kostnaderna om det ska betalas ut olika typer av ersättningar.

Ett tredje skäl är att detta frigör resurser som möjliggör precis det Carina Adolfsson efterfrågar, nämligen en förbättrad rådgivning till dem som är kvar.

Ett fjärde skäl är – som också interpellanten påpekade – att felet inte får vara så stort procentuellt sett. Då blir det lite i areal räknat. De fel som upptäcks i kontrollerna hittas många gånger hos dem med de små arealerna eftersom felmarginalen är så liten.

Den andra frågan gäller varför man ändrar på regler under en pågående period. Det beror helt enkelt på att Sverige har fått smäll på fingrarna av EU:s revisorer. Jag tycker att det är vår skyldighet att rätta till det som har varit fel. Det har vi försökt att göra resolut och handfast så att vi slipper betala de stora summor pengar som Sverige kan åläggas att betala om vi inte följer regelsystemen. Jag anser inte att detta på något sätt berättigar till kritik. Tvärtom tycker jag att vi ska ha beröm för att vi har tagit tag i ett problem som den regering som Carina Adolfsson en gång företrädde är orsaken till. Man tog inte tag i problemet den gången man skulle ha gjort det.

Anf. 4 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Herr talman! Låt mig säga följande apropå uttalandet om den regering jag en gång företrädde. Jag håller mig fortfarande till samma ideologi och jag är fortfarande socialdemokrat. Det ska inte råda några missuppfattningar om detta med tanke på hur ministern uttryckte sig.

Självklart, jordbruksministern, ska man rätta till det som är fel och det som är ett problem. Vi kan vara överens om det. Men varför ska den lilla jordbrukaren, den lilla småföretagaren, betala priset? Jag får inte detta att gå ihop. Vi kan vara överens om att det är viktigt med småskaligt jordbruk och med småföretagande. Det är vad detta i grund och botten handlar om. Sverige har inte klarat av det som har med kontrollverksamheten att göra. Detta har vi diskuterat i kammaren tidigare. För att hitta en lösning väljer den här regeringen att ta bort möjligheterna för de allra minsta småföretagen. Så löses problemet. Man drar åt snaran i stället för att ge hjälp på traven så att alla kan få sin utkomst från det småskaliga jordbruket. Det går inte ihop. Fördelningspolitik finns alltså inte i den borgerliga regeringen, inte ens för lantbrukare. Det är oerhört förvånande.

Jag kan inte riktigt förstå hur regeringen får ihop detta utifrån sina tankar om att driva företag på landsbygden. Vi vet att det är tuffa villkor. Vi vet också att Sverige håller på att ställas om vad gäller småföretagande på landsbygden, såtillvida att det tidigare fanns traditionella jordbruk med mjölkkor, säd och så vidare.

I dag ser det helt annorlunda ut. Många – inte bara kvinnor – har flera olika inkomster med utgångspunkt bland annat i turism och sådant som är kopplat till mat, hästavel och ridsport. Jordbruksministern slår undan fötterna för just dem.

I Kronobergs län handlar det om cirka tio småföretagare. I Kalmar län – vårt grannlän – drabbas över 400 småföretagare av dessa förändringar. I ett nationellt perspektiv är det ca 12 600 som i dag har gårdsstöd. Det är klart att det spelar roll för småföretagandet.

Jag återkommer till, vilket ministern sade klart och tydligt, att reglerna har varit så krångliga att småföretagen får större felmarginaler än de stora företagen, som har ekonomiska muskler och som har möjlighet att köpa in konsulter som hjälper dem med reglerna. Då väljer regeringen att fortsätta att stödja de stora jordbruksföretagen och slå undan fötterna för de små. Det kan inte gå ihop med viljan och intentionen i svaret.

Ministern kan inte mena allvar med att han stöder småskaligt jordbruk när regeringen slår undan benen så radikalt mitt under innevarande period för den lilla bonden, som bara har försökt att följa ett krångligt regelverk.

I detta anförande instämde Göran Persson i Simrishamn (s).

Anf. 5 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Låt oss nu reda ut några saker, Carina Adolfsson Elgestam.

Miljöersättningarna är kvar. Det vi nu höjer gränsen på är det så kallade gårdsstödet, och det gör vi av ett antal skäl som jag räknade upp i mitt första inlägg i debatten. Jag ska inte upprepa allt.

Min förhoppning är att större delen av den mark som är i produktion fortfarande ska vara det, och den som söker stöd ska vara den som de facto är brukare. Vi ska alltså minska inlåsningsgraden av den mark som i dag många gånger inte är brukad och inte tas till vara, där folk bara erhåller ett stöd som i och för sig är riktigt men som inte ger någon produktion. Det finns bönder som vill ha och behöver den här marken för att kunna vidga sin produktion.

Ett annat skäl som jag också vill upprepa är att kostnaden för att administrera dessa ansökningar är i storleksordningen 3 000 kronor. Det är förhållandevis mycket pengar, men det är inte den där jättestora summa pengar vi pratar om som man kan erhålla i stöd på 4 hektar. Det är det vi pratar om.

Mitt råd till den som är i gränslandet är att vidga sin produktion lite grann så att man kommer över den gräns som berättigar till stöd eller att överlåta den till den som de facto är brukare. Så är det väldigt många gånger, som sagt.

Sedan vill jag påpeka att vi har kraftigt utökat satsningen på landsbygdsutveckling, bland annat genom projektet Matlandet Sverige. Där lägger vi mycket pengar på att utveckla verksamheter som ger jobb och därmed liv i olika och alla delar av Sverige, bland annat genom att förädla den mat som produceras men också genom att kombinera detta med upplevelser, turism och boende för att få så hög sysselsättningsgrad som möjligt för det lilla företaget.

Under nästkommande år kommer denna satsning i pengar räknat att uppgå till 160 miljoner kronor. Jag är helt övertygad om att många av dem som både Carina Adolfsson Elgestam och jag värnar om, nämligen de riktigt små företagen, kommer att ta chansen att vidga sina verksamheter med hjälp av dessa pengar för att få en högre sysselsättningsgrad än vad man har i dag.

Slutligen vill jag påpeka att vi har avsatt pengar – i storleksordningen 180 miljoner kronor – för att gå igenom den areal vi har i Sverige så att vi i framtiden både undviker krånglet för den som ska söka möjliga arealstöd och minimerar risken för att landet Sverige ska få smäll på fingrarna av EU:s revisorer. 180 miljoner kronor har vi avsatt för detta. Hade det gjorts tidigare hade vi inte stått här i dag och diskuterat den problematik som vi nu har och måste brottas med.

Anf. 6 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Herr talman! Den här frågan handlar inte enbart om de 180 miljonerna och hur inventeringen av arealen tidigare har gått till. Den handlar i grund och botten också om gårdsstödet. Och det är gårdsstödet jag pratar om, Eskil Erlandsson, inte miljöersättningarna – jag vet mycket väl att de finns kvar.

Det Eskil Erlandsson så tydligt säger är att man ska kunna vidga sin produktion. Min erfarenhet är att det för den som är en liten jordbrukare och bara äger ett hektar inte är så enkelt att komma över ny mark. Det brukar vara några stora som inte bara äger ganska mycket mark utan också ofta har ekonomiska muskler för att arrendera mark i området, vilket gör att de är stora. Det är inget fel i sig, men om vi vill värna de små blir det helt fel när man med den överenskommelse som finns för lantbrukare från 2007 fram till 2013 går in och ändrar spelreglerna under resans gång.

Det ministern egentligen säger är: Vi ser över reglerna så att vi kan stärka de redan stora mer. De har ju redan tillgång till mycket mark. Det är det som är bekymret när man ändrar från 0,3 till 4 hektar. Det är det som det i grund och botten handlar om.

Jag kan bara konstatera att ministern inte vill inse det som är problematiken bakom detta. Det handlar om att man får ett stöd för att markerna inte ska växa igen och för att man ska kunna hålla livsmedelspriserna nere. Då är det helt fel att ta bort det här stödet.

Anf. 7 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Jag vill tacka för interpellationen. Jag tycker att det här är viktiga frågeställningar eftersom jag är intresserad av att utveckla företagande som ger jobb i hela Sverige. Då är mat- och livsmedelsproduktion en av de möjligheter som finns, inte minst i vårt land, och gärna då i kombination med en vidare förädling eller turist- och upplevelseverksamhet och vad som nu kan vara lämpligt i den aktuella delen av landet.

Jag vill allra sist säga att om det är så att man inte vill vidga sitt företag eller inte har fysiska förutsättningar att göra det men ändå vill erhålla de få tusenlappar som det är möjligt att få i arealstöd kanske man har någon kompanjon som man kan slå samman sin verksamhet med. Då kan man söka de här ersättningarna och behöver inte gå miste om de två tusenlappar som vi pratar om här. Det är faktiskt inte mer pengar vi pratar om, speciellt inte i Kronobergs län, där arealstöden är förhållandevis låga.

Men jag tycker att den första åtgärden ska vara att försöka vidga sin verksamhet så att den ger en full sysselsättning eller kanske ett och ett halvt jobb om de möjligheterna finns genom vidareförädling. Där har vi då nya pengar i Matland Sverige-potten, 160 miljoner kronor under nästkommande år, för att på så sätt få mer levande bygder i olika och alla delar av Sverige. Det är det jag vill uppnå så att vi kan både behålla och utveckla alla delar av Sverige.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Hänvisning av ärende till utskott

Prot. 2009/10:7
29 september

Föredrogs och hänvisades
Proposition
2009/10:6 till konstitutionsutskottet

10 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Trafikutskottets utlåtande 2009/10:TU2

11 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Propositioner
2009/10:16 Ändrad verksamhetsform för flygplatsverksamheten vid
Luftfartsverket
2009/10:18 Ett förenklat elektorsförfarande

Framställning
2009/10:RS3 Sammanträdesarvode till tillfälliga ersättare i EU-nämnden
m.m.

12 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställts

den 25 september

2009/10:17 Betygsliknande omdömen i förskoleklass

av Mats Pertoft (mp)
till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

den 29 september

2009/10:18 Beskattning av studentrum

av Mikael Damberg (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

Interpellation 2009/10:17 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens
snabbprotokoll tisdagen den 29 september.

Interpellation 2009/10:18 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens
snabbprotokoll tisdagen den 13 oktober.

13 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 29 september

2009/10:34 Säkrande av värdedepåer

av *Thomas Bodström* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2009/10:35 Säkrande av polisens helikoptrar

av *Thomas Bodström* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 13 oktober.

14 § Kammaren åtskildes kl. 13.27.

Förhandlingarna leddes av förste vice talmannen.

Vid protokollet

CHARLOTTE RYDELL

/ Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Avsägelse.....	1
3 § Anmälan om kompletteringsval till Utrikesnämnden	1
4 § Meddelande om val.....	1
5 § Meddelande om frågestund.....	2
6 § Meddelande om frågestunder hösten 2009	2
7 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	2
8 § Svar på interpellation 2009/10:3 om de småskaliga jordbruken.....	3
Anf. 1 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	3
Anf. 2 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s).....	4
Anf. 3 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	5
Anf. 4 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s).....	6
Anf. 5 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	6
Anf. 6 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s).....	7
Anf. 7 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	8
9 § Hänvisning av ärende till utskott.....	9
10 § Förnyad bordläggning.....	9
11 § Bordläggning.....	9
12 § Anmälan om interpellationer.....	9
13 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	10
14 § Kammaren åtskildes kl. 13.27.....	10